

SPRAWOZDANIE Z KONGRESU
„KODEKS DLA KOŚCIOŁÓW WSCHODNICH.
HISTORIA. LEGISLACJE PARTYKULARNE.
PERSPEKTYWY EKUMENICZNE”
Rzym, 7-8 października 2010 roku

W dniach 7-8 października 2010 roku w Rzymie z okazji 20 rocznicy promulgacji Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich odbył się kongres na temat: „Kodeks Kościołów Wschodnich. Historia. Legislacje partykularne. Perspektywy ekumeniczne”, zorganizowany przez Papieską Radę Tekstów Prawnych, Kongregację Kościołów Wschodnich, Papieską Radę do Spraw Popierania Jedności Chrześcijan oraz Papieski Instytut Studiów Wschodnich. Kongres zgromadził ponad 400 hierarchów, profesorów i studentów zainteresowanych tematem prawa wschodnich Kościołów katolickich. Dwudniowe spotkania były znakomitą okazją do zapoznania się z aktualnymi problemami katolickich Kościołów wschodnich tuż przed rozpoczęciem obrad Synodu Biskupów dla Bliskiego i Środkowego Wschodu.

Obrady kongresu podzielono na trzy bloki tematyczne: 1. Historyczna ewolucja kodyfikacji wschodniej, 2. Aktywność legislacyjna Kościołów wschodnich po promulgacji KKKW i 3. Aspekty ekumeniczne prawa wschodniego. Ważnym punktem podczas tych dni było także wręczenie tytułu doktora *honoris causa* Papieskiego Instytutu Studiów Wschodnich (trzeciego w 93-letniej historii Instytutu) prof. Carlowi Geroldowi Fürst i wręczenie mu watykańskiego Orderu św. Grzegorza Wielkiego.

Obrady otworzył przewodniczący Papieskiej Rady Tekstów Prawnych – abp Francesco Coccopalmerio, który przedstawił temat i cele zgromadzenia, po czym kard. Leonardo Sandri, prefekt Kongregacji Kościołów Wschodnich, podsumował dwadzieścia lat doświadczeń w aplikowaniu KKKW i zwrócił uwagę na pozytywne promulgacji Kodeksu dla dobra Kościoła powszechnego i Kościołów partykularnych. Abp Kurt Koch, nowy przewodniczący Papieskiej Rady do Spraw Popierania Jedności Chrześcijan, przeanalizował przepisy KKKW odnoszące się do dialogu ekumenicznego.

Podczas kolejnych bloków tematycznych można było wysłuchać wystąpień profesorów z ośrodków naukowych z całego świata. Jezuita prof. Michael Kuchera, dziekan Wydziału Wschodniego Prawa Kanonicznego w Papieskim Instytucie Studiów Wschodnich, w wystąpieniu zatytułowanym „Nauczanie wschodniego prawa kanonicznego” zwrócił uwagę na konieczność pogłębiania studiów w materii prawa wschodniego na wydziałach kościelnych celem przybliżania Wschodu katolickiego duchow-

nym i wiernym świeckim, a prof. Onorato Bucci przedstawił historię i znaczenie Kodeksu, po czym bp prof. Marco Brogi wskazał na jego nowatorskość.

Drugi blok tematyczny, dotyczący aktywności prawodawczej poszczególnych Kościołów wschodnich, rozpoczęło wystąpienie ks. prof. Pablo Gefaella na temat „Zdolność legislacyjna Kościołów wschodnich według KKKW”, podczas którego przedstawił sposób aplikowania norm ogólnych w tworzeniu prawa partykularnego. Interesująca była druga część w formie dyskusji „okrągłego stołu”, podczas której przedstawiciele Kościołów patriarchalnych i arcybiskupich większych ukazali od strony codziennego *praxis* aktywność prawną poszczególnych Kościołów *sui iuris* w ich rzeczywistości. W dyskusji wzięli udział przedstawiciele Kościoła koptyjskiego, melchickiego, maronickiego, ormiańskiego, syro-malabarskiego, syro-malanbarskiego, ukraińskiego (absolwent Wydziału Teologii KUL – o. dr Teodor Taras Martynyuk), węgierskiego i rumuńskiego. Przedstawione doświadczenia stały się podstawą ożywionej dyskusji o potrzebie przyszłej wymiany doświadczeń i w razie potrzeby także pomocy ze strony Kościołów bardziej zaawansowanych w opracowaniu własnej legislacji Kościołom dopiero ją tworzącym.

Trzeci blok tematyczny miał na celu przybliżenie zagadnień z zakresu perspektywy ekumenicznych w prawie wschodnim. Ważnymi wstąpieniami były bez wątpienia: konferencja bp. prof. Dimitrosa Salachasa o aspektach ekumenicznych KKKW oraz komunikaty nt. „*Comunicatio in saris*” Radu Preda i „Terytorium kanoniczne” o. prof. Lorenza Lorusso OP. Ponadto wystąpili: przedstawiciel Cerkwi prawosławnej z Ukrainy Dimitri Volovnikov oraz przedstawiciel prawosławnej Cerkwi greckiej Konstanyinos Pitsakis. Tę sesję poprzedziło przybycie do auli Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej kard. Tarcisio Bertone, który podziękował wszystkim uczestnikom za udział w kongresie i dyskusję na temat wschodniego prawa kanonicznego, przypominając jednocześnie postać i wkład w prace nad Kodeksem dla Katolickich Kościołów Wschodnich wielkiego profesora z dziedziny prawa wschodniego – o. I. Žužka SJ. Każdy z bloków tematycznych zakończył się dyskusją podsumowującą poruszane tematy.

Obrady kongresu zakończył bp prof. Juan Ignacio Arrieta, sekretarz Papieskiej Rady Tekstów Prawnych, który podziękował przybyłym hierarchom, profesorom i pozostałym uczestnikom za obecność i aktywny udział zarówno w sesjach, jak i w dyskusji.

Na zakończenie wszyscy uczestnicy kongresu zostali zaproszeni na audiencję do Ojca Świętego Benedykta XVI, która odbyła się w Sali Klementyńskiej. Papież wyraził swoją wdzięczność za przybycie do Rzymu i debatowanie na temat kwestii prawnych w odniesieniu do licznych Kościołów wschodnich, wskazując na potrzebę rozwijania nauki wschodniego prawa kanonicznego poprzez przybliżanie jej zwłaszcza członkom Kościoła łacińskiego.

Dnia 10 października 2010 roku uczestnicy kongresu mogli wziąć udział we Mszy św. odprowadzanej z okazji otwarcia Synodu Biskupów dla Bliskiego i Środkowego Wschodu.

Ks. Grzegorz Wojciechowski
Katedra Prawa Katolickich Kościołów Wschodnich KUL